

Juli (openings)nieuws

Beste leensters en andere belangstellenden,

✘ In de voorbereiding op het schrijven van deze nieuwsbrief kwam ik een artikel tegen over het schrijftafeltje van **Jane Austen**, een klein achthoekig tafeltje waar ze haar zes bekende boeken schreef en begon aan het zevende, en die de metafoor is van het leven van de Engelse schrijfster. Haar laatste huis in het dorpje Chawton is ingericht als museum en kan bezichtigd worden, wat jaarlijks door tienduizenden Jane Austen-liefhebbers wordt gedaan, evenals haar laatste rustplaats in Winchester Cathedral. Naast een beeld van het leven van de schrijfster geeft een bezoek een beeld van het leven in de 19e eeuw. Meer info: <http://www.trouw.nl/tr/nl/5009/Archief/archief/article/detail/4043312/2015/05/30/Het-schrijftafeltje-van-Jane-Austen.dhtml>

Nu er deze dagen vanuit Utrecht niet naar Engeland maar naar Frankrijk gefietst gaat worden en zoveel mannenkracht waarschijnlijk wel wat vrouwelijke tegenwicht kan gebruiken ben ik op zoek gegaan naar Franse equivalenten van Jane Austen's schrijftafeltje. Dat bleek helaas minder gemakkelijk dan gehoopt. De meest uitgebreid beschreven reis- en bezoekroute is die naar **George Sand (1804-1876)**, in Midden-Frankrijk.

George Sand, pseudoniem voor Amandine Lucile Aurore Dupin, begon met schrijven nadat ze had gebroken met haar man, baron Casimir Dudevant, aan wie ze op 18-jarige leeftijd was uitgehuwelijkt. Na de breuk trok ze met haar 2 kinderen naar Parijs en schreef vrijwel elke dag en heel divers, niet alleen romans, novellen, sprookjes, toneelstukken, maar ook een autobiografie, literaire kritieken en politieke teksten. Haar 'losbandige' levenswandel en haar voor die tijd mannelijke stijl van kleden en gedragen zorgden voor veel kritiek. Haar eerste roman, **Rose et Blanche**, schreef ze samen met Jules Sandeau, **Indiana** (staat in de bieb) schreef als eerste alleen. Beide hebben een erg romantische inslag. Gaandeweg krijgt ze door vele ontmoetingen andere interesses: mysticisme, socialisme, theosofie, vrouwenrechten. Haar romans veranderen mee en krijgen sociale thema's.

Georges Sand had naast een liefde voor literatuur belangstelling en bewondering voor muziek en in de Parijse salons ontmoette ze Frederic Chopin en later Franz Liszt. Met Chopin heeft ze ruim 9 jaar een relatie gehad. Samen brachten ze in 1938/'39 de winter door op Mallorca, waar Chopin van z'n beginnende TBC hoopte te genezen. Haar boek *Een winter op Mallorca* (ook in de bieb) is een verslag van dit verblijf.

Regelmatig verbleef ze op het landgoed van haar grootmoeder in Nohant, waar ze vanwege het vroege overlijden van haar vader tot haar 13e had gewoond, en vanaf 1852 verbleef ze er de meeste tijd. Ze stelde zich op als kasteelvrouw, nodigde veel schrijvers en componisten uit op het landgoed en was beschermvrouwe van vele van hen, de jongere generatie. Ze schreef in deze periode plattelandsromans en ook haar autobiografie **Histoire de ma vie** (NL in de bieb) De streek rond Nohant en la Châtre staat tegenwoordig bekend als 'Pays de George Sand' met verschillende wandel- en autoroutes langs mooie kastelen en landschappen. Het landgoed met een 6 ha grote tuin is gerestaureerd, een museum geworden en het begin van de *George Sand-route* die leidt langs plaatsten die de schrijfster inspireerden. Er zijn meer musea waar sporen van George Sand's leven gekoesterd worden, in de streek rondom het landgoed en ook in Parijs het *Musée de la Vie Romantique*, dat o.a. aan haar gewijd is. Het is het huis van de Nederlands-Franse schilder Ary Scheffer waar ze regelmatig op bezoek kwam en verschillende andere kunstenaars ontmoette en met hen discussieerde. Meer info: https://nl.wikipedia.org/wiki/George_Sand, en <http://lesdeuxpetites.nl/george-sand.html>, route: https://www.google.com/maps/d/viewer?mid=zqEXGQTN8_P8.kNYRkwn5JyP0&usp=sharing

In 2013 bracht uitgeverij van Tilt het naslagwerk uit *1001 vrouwen uit de Nederlandse geschiedenis* samengesteld door Els Kloek. De bundeling van levensverhalen van beroemde én onbekende vrouwen, die een opmerkelijke rol in onze geschiedenis hebben gespeeld, is een succes geworden. Nu wordt er gewerkt aan een vervolg, **1001 vrouwen uit de 20e eeuw**. Het zal naar verwachting eind 2017 verschijnen. Ook dit keer zal het project van Els Kloek en haar medewerk(st)ers voor een groot deel gedragen gaan worden door particuliere financiering middels crowdfunding. Op <http://1001-vrouwen.nl> is uitgebreide informatie te vinden over het project en de mogelijkheid om mee te ondersteunen door het adopteren van een of meerdere van de 1001 vrouwen. Het project heeft onlangs een ANBI status gekregen. Op onze website staat een recensie van **1001 vrouwen uit de Nederlandse geschiedenis** door een van onze

Onlangs uitgebrachte titels:

- ✘ - **De halfbroer** van *Nicolien Mizée* is het op zichzelf staande vervolg op *Toen kwam moeder met een mes*. Net als in eerdere boeken is het belangrijkste thema 'de familie' (*De halfbroer* is onmiskenbaar geënt op haar eigen leven en familie) en hoe bijzonder het is om gewoon te zijn. Met veel humor en relativering beschrijft Nicolien Mizée haar familie, waaronder haar dementerende vader en een duistere halfbroer. Het verhaal is bij vlagen absurd en lijkt bijna nergens over te gaan. Dat is echter misleidend en wordt vooral veroorzaakt door het luchtige, maar toch puntige gebruik van taal. Een interview: http://www.vpro.nl/boeken/speel.POMS_VPRO_849815.html
- De Finse *Katja Kettu* doorbreekt in **Vroedvrouw** een taboe waarover in Finland nog weinig is geschreven. Het verhaal ✘ in deze debuutroman speelt zich af tegen de historische achtergrond van de vriendschappelijke contacten die de onafhankelijke Finse regering onderhield met nazi-Duitsland. De vroedvrouw (zonder naam), een soort oervrouw, wordt hevig verliefd op een SS-officier. Ze meldt zich aan als vrijwilligster in een gevangenkamp, waar ze later zelf gevangene zal worden. In een oorlog met zoveel gruwelijkheid, die velen beschadigt en corrumpert blijken goed en kwaad vaak moeilijk te onderscheiden.
- *Hillary Mantel* heeft tussen het 2e en 3e deel van de trilogie over Thomas Cromwell door **De moord op Margaret Thatcher** uitgebracht, een bundel grensverleggende verhalen. Ze heeft een talent om scherp de verborgen gebreken van de menselijke ziel te observeren en die aan het licht brengen. Het titelverhaal, dat gaat over de periode waarin de Britse premier tegen de Falklands ten strijde trok, zorgde voor de nodige ophef in Engeland.
- ✘ - Weer een heruitgave bij uitgeverij Cossee: **En de akker is de wereld** van de Nederlands-Joodse schrijfster *Dola de Jong*. Het verhaal is een beeldende schets van een stel kinderen die begin jaren 40 als vluchtelingen bivakkeerde in de Marokkaanse havenstad Tanger. De kinderen van verschillende komaf worden door een Nederlands echtpaar opgevangen, wat geenszins melk en honing betekent. Een harde werkelijkheid die toch licht en fris beschreven wordt. Dola de Jong, die overleed in 2003, is een van de weinige Nederlandse schrijvers die de eer heeft gehad om herdacht te worden in the New York Times. Met een nawoord van Eva Cossee.
- Ook in Noord-Afrika speelt zich af **Vrouwen in de wind** van de Libische *Razan al-Maghrabi*, maar dan in Tripoli. Het is ✘ een stad vol geheimen en slechts een deel ervan toont zich aan de openbaarheid. Zo ook bij de vriendinnen in de roman, die heel verschillende levens leiden en het niet openbare deel alleen aan elkaar laten zien. Ze zoeken steun bij elkaar in een bedreigende en discriminerende omgeving. Hun vrouwelijke psyche wordt goed beschreven, zowel de positieve als negatieve kanten. Razan al-Maghrabi legt hun gedrag en innerlijk bloot, alsmede het gegeven dat ze niet altijd slachtoffer zijn in de strijd tussen de seksen.
- ✘ - In **Hoofddoek en maagdenvlies** zet de Egyptische *Mona Eltahawy* een discussie voort over de positie van de vrouw in de Arabische wereld die ze al eerder was begonnen in het Amerikaanse blad *Foreign Policy*. Ze is jarenlang activiste en commentator in het Midden-Oosten geweest en laat zien dat vrouwen met of zonder Arabische lente een dominante man in huis en in de slaapkamer hebben. Vol passie schrijft ze over geweld tegen vrouwen en allerlei persoonlijke ervaringen. Uitgeverij De Bezige Bij heeft ons spontaan een recensie-exemplaar toegestuurd en hoort graag wat een van onze recensenten er van vindt. Wie wil?
- **Herinneringen aan mijn rampspoed** van de Deense gravin *Leonora Christina Ulfeldt* is een gevangenisdagboek uit de 17e eeuw en nu in het Nederlands vertaald. De koningsdochter zat 22 jaar gevangen in de blauwe gevangenisstoren van ✘ koninklijk paleis Christiansborg in Kopenhagen, waar nu het Deense parlement zetelt. Haar man werd destijds van corruptie verdacht en was naar Zwitserland gevlucht. Ondanks gebrek aan van alles Leonora schreef haar ervaringen met inkt gemaakt van kaarsroet en bier op suikerpapiertjes, en om geestelijk actief te blijven verzong ze gedichten of declameerde psalmen. Ze is weliswaar afstandelijk, maar blijkt een sterk karakter te hebben, laat niets los over wat ze weet en bestudeert de mensen om zich heen.
- Er zijn nog meer titels die mogelijk de moeite waard zijn, zoals **De kleine Roemeense die nooit glimlachte** van *Lola Lafon* over de legendarische Roemeense turnster die een 10 kreeg op de Olympische Spelen (1976), **Nu de angst verdwenen is** van *Monika Held* over Auschwitz-overlevende Heiner en vertaalster Lena die elkaar ontmoeten bij het grote Auschwitzproces in 1965, de thriller **Het meisje in de trein** van *Paula Hawkins* die de lezer vakkundig een rad voor ogen draait, en **Ook dit gaat voorbij** van *Milena Busquets* die via een omweg een ode brengt aan haar moeder, een Spaanse

schrijfster en uitgeefster.

Activiteiten in Utrecht en (ver) daarbuiten

✘ - Op zaterdag 4 juli, de dag van de proloog van de tour de France in onze domstad, zal de Utrechtse singel een aanzien krijgen als ware die de Parijse Seine-oever. Tijdens **Frankrijk aan de singel** betrekken Utrechtse boekhandelaars en antiquariaten hun eigen stalletjes op en rondom het Servaasbolwerk, met in hun assortiment natuurlijk veel Franstalige klassiekers. Tussen de stalletjes zullen Utrechtse schrijvers en dichters werk voordragen ter ere van Parijs, de kunst van het wielrennen en 'Le Tour'. Meer info: <https://utrecht2015.com/nl/evenement/frankrijk-aan-de-singel>

- Van 17 t/m 19 juli komen 80 dichters uit Nederland en Vlaanderen, en dit jaar ook van daarbuiten (Syrië, Cataluña, IJsland en Engeland) naar de binnenstad van Groningen voor het grootste Nederlandse poëziefestival **Dichters in de prinsentuin**. De meeste voordrachten vinden plaats in de openlucht, de renaissance-Prinsentuin die de vrijheid biedt te komen en gaan wanneer je wilt. De bezoeker zal een goed beeld krijgen van wat er gebeurt in de (Nederlandstalige) poëzie. Een aantal prijswinnende dichters worden speciaal aangekondigd, **Bette Westera, Charlotte Mutsaers en Anne Vegter**, maar ook vele andere professionele en amateur-dichters zullen hun gedichten laten horen. Meer info: <http://www.dichtersindeprinsentuin.nl/programma.htm>

- Ook in Groningen: in het Groninger museum is tentoonstelling 'Voetsporen' te zien, over het werk van **Fie Werkman**

✘ (1915-2002). Als dochter van Hendrik Werkman (van wie eveneens deze zomer een overzichtstentoonstelling in het museum hangt) heeft ze haar leven in diens schaduw gestaan. Toch heeft ze een eigen en eigenzinnig oeuvre opgebouwd en was ze net als haar vader was ze autodidacte. Ze begon met abstracte collages op papier en later werkte ze met stoffen die gedrenkt werden in drukinkt. Het zijn sterke composities met afwisselend abstract en figuratieve beelden. *De vallende man*, een aanklacht tegen alle geweld, heeft in deze tentoonstelling speciale aandacht gekregen.

Meer info: <http://www.groningermuseum.nl/fie-werkman-voetsporen>

Bibliotheek-nieuws

- Zaterdag 4 juli zijn hele delen van Utrecht vanwege de tourstart niet of erg moeilijk bereikbaar, zo ook voor (velen met) mij de Gansstraat. Daarom zullen wij die eerste zaterdag van de maand niet open zijn. Maar een troost, de bibliotheek zal bij wijze van experiment op woensdag open gaan, van 16u - 20u, en de Utrechtse singel rondom het Servaasbolwerk zal 4 juli veranderen in een soort Parijse Seine-boulevard met boekenstalletjes en zo meer, zie ook bij activiteiten.

- De leesgroep gaat in het najaar aan het 5e seizoen beginnen. Het onderwerp zal zijn romans over sterke/bijzondere vrouwen. Omdat Maud zich afgelopen zomer heeft terug getrokken is de vorm wat veranderd. In de nieuwsbrief van augustus volgt meer informatie.

- Het catalogiseren vordert gestaag en zal waarschijnlijk komende weken worden afgerond. Vanwege de zomer zal niet elke vrijdagmiddag iemand aanwezig zijn. In de kalender op de site kun je zien wanneer we er wel zijn.

Nieuwe boeken in de bibliotheek

Het een als het ander van Ali Smith, *De verzamelde werken van A.J. Fikry*, boekhandelaar van Gabrielle Zevin, *Fluisteringen van liefde smart en spreuwen* van Julia Blackburn, *Mijn naam is Nadra* van Elle van Rijn, *Khomeini, Sade en ik* van Abnousse Shalmani, *In ongetemde staat* van Roxane Gay, *Hoofddoek en maagdenvlies* van Mona Eltahawy

Nieuwe recensies van deze maand als link bijgevoegd

<http://vrouwenbibliotheek.nl/2015/06/10/mijn-vader-de-soldaat-door-bozena-van-mierlo-dulinska/>

<http://vrouwenbibliotheek.nl/2015/06/12/ghana-ga-weg-door-taiye-selasi/>

<http://vrouwenbibliotheek.nl/2015/06/18/grijs-gebied-door-marion-pauw/>

<http://vrouwenbibliotheek.nl/2015/06/23/een-russische-geschiedenis-door-ljoedmila-oelitskaja/>

De leenbijdrage voor 2015 is opnieuw vastgesteld op € 25,-. Je kunt hiervoor onbeperkt boeken lenen en/of vriendin/vriend van de bibliotheek zijn. Iedereen die boeken leent en/of wil gaan lenen wordt vriendelijk verzocht dit bedrag over te maken op banknummer NL71 INGB 0009 2669 95 ten name van Stichting Es Scent o.v.v. naam en 'leenbijdrage 2015'. Eenmalig een boek lenen kan ook. De bijdrage hiervoor is € 1,- per boek.

Op www.vrouwenbibliotheek.nl is meer informatie over de bibliotheek te vinden.

Naast de aangekondigde openingstijden blijft het altijd mogelijk om op afspraak een bezoek te brengen aan de bibliotheek. U bent van harte welkom.

Marjolein Datema

Utrecht, 28 juni 2015